

דמסירי לכו מילי צהיני כתוצו צשילי וכי קימיתו
 צהיני ואף על גב דמסירן לכו מילי צשילי כתוצו
 צהיני משום דמיחזי כשיקרא. ועוד שהנמל
 והמדינה הכל נקרא מדינה ואדרבה שמהשטר
 עלמו יש קלת הוכחה לדברי שמעון ממה שקצעו
 הזמן לציאת הדוגיאות דאלו צמדינה היה להם
 לקצוץ הזמן לששה או לעשרה חדשים כנהוג.
 ואם יטעון ראובן שזה החוב שנתחייב לו הוא
 מלד הלואה שהלוה לו זאת הסחורה בעמלה
 איני רואה לו שום זכות צטענה זו אלא לענין
 שחם היה לו לשמעון אפילו מעט מאותה סחורה
 היה יכול ללוות עליה כל אותה סחורה וכיון
 שהעד מכחישו צזה נמי שהיה הדבר מלד מכר
 חזר הדין לאיתנו. והדבר נלמד מעניינו. כלל
 דמילתא דנקיטנא מכל מאי דכתיבנא דאם יציא
 ראובן ראייה צעדים שהיה השער קצוץ צמדינה
 צכך או שהיה לו לשמעון הסחורה ההיא צרשותו
 יגצה ממנו כל אותה הסחורה צדוגיאות כפי
 התנאי שהיה ציניהם אחר שישצב שמעון היסת
 שכן היה התנאי. ואם לא יציא ראובן ראייה
 ועוין טענת צריא ישצב שמעון שלא היה השער
 כך ושלא היה לו כל אותה סחורה צשעת מכירה
 ולא יפרע לו מהסחורה ההיא אלא כפי חשבון
 המט' שקבל ממנו ועל השער של עכשו או המעות
 שקבל ממנו צלא שום תוספת כלל כמו שנתצאר
 דהוי אצק רצית ואינו יולא מיד לזה למלוה
 כדמוכח צפרק איזכו נשך וצפרק המניה את
 הכד וכמו שכתבו המחברים ז"ל וכ"ש לפי מה
 שכתב הריא"ף ז"ל צתשוב' שכתצנו למעלה דמי
 שהקדים לחצרו מעות צפרקמטיא על שער שצשוק
 והיתה מלויה לקנות ולא רכב ליתן לו אותה
 צפרקמטיא אין כופין אותו ליתנה לו אלא שמקבל
 על עלמו מי שפרע עכ"ל. זהו הנראה לי לקולר
 דעתו. המעוטף צאהצתך.

משה בכה"ר יצחק זלה"ה ו' אל אשקר ב"ר.

לה תלמסאן שאלה שאלת ממני הידיד אם
 יש לחוש לאלו הנשים
 שנהגו לגלות שערן מחוץ ללמחן להחנאות צו
 לפי מה ששמענו מי שהורה ואמר כי שער נחלו

אמותינו הנהיגות לגלותו כי הוא איסור גמור
 וצפי' אמרו ז"ל שער צאשה ערוה ולכן ראוי
 להוכיחן ולהזהירן שלא לגלותו.

תשובה איצרא דאין צית מיחוש לאותו שער
 כלל כיון שנהגו לגלותו ואפילו לק"ש.

והיה דשער צאשה ערוה לא מיירי אלא צשער
 שדרך האשה לכסותו דומיא דעפה וככי איתא
 בגמרא אמ"ר ינחק עפה צאשה ערוה פי' עפה
 שדרכה לכסות ואקשינן למאי חילימא לאסתכולי
 צה כלומר דאם אשת איש היא ומתכוין ליהנות
 אפילו צאלצב קטנה שאין דרכו להיות מכוסה
 אסור להסתכל וכו' ומשני לא נריכא לאשתו
 ולק"ש פירוש דאם עפה מגולה צה לא יקרא
 ק"ש כגדה. ואמרין נמי התם אמר רב חסדא
 שוק צאשה ערוה. אמר שמואל קול צאשה ערוה
 אמר רב ששת שער צאשה ערוה. ואיכא מאן
 דמפרש דכל הני נמי לענין ק"ש אמרינן להו. וכן
 פירש רבינו הא"י גאון ז"ל. ואיכא מאן דמפרש
 דלא מיירי לענין ק"ש אלא עפה דוקא והיכא
 דאיתמר איתמר. ונראה כי זה דעת הרמב"ם
 ז"ל מדלא אסר צאשתו לק"ש אלא עפה דוקא
 והני אחרוני אסר להו לגבי אשת איש צפרק כ"א
 מהלכות איסורי ציאה. אבל רש"י ז"ל אף על
 גב דקא מוקים להו צאשת איש כתצ דהוא הדין
 נמי צאשתו לק"ש דדבר ערוה צאשת איש אסור
 צאשתו לק"ש. והריא"ף ז"ל השמיט כל זה מענין
 ק"ש ואפילו ההיא דטפח דאוקמיה צהדיא צק"ש.
 וכתב עליו הראצ"ד ז"ל דאפשר דמשום דאמרין
 לעיל עגבות אין צהם משום ערוה סבור הרב
 ז"ל דכ"ש עפה ושוק ושער וקול ע"כ. אשתכח
 השתא דלדברי כולם אין צאותו שער שום חשש
 איסור כלל דמאן דמוקים להו צאשת איש
 אין לאו צאשת איש עסיקין ומאן דמוקים לה
 צאשתו לא נאסר אלא לק"ש ודבר שדרכו להיות
 מכוסה דמקפיד עליה ואתי לידי הרהור. אבל
 דבר שדרכו להיות מגולה דלצו גם ציה מותר
 ואפי' לק"ש כדפרישית וכן כתצו המפרשים
 ז"ל וכן כתצ רבי אצ"ה ז"ל כל אלו שהזכרנו
 לערוה דוקא צדבר שאי רגילות להגלות אבל
 צתולה הרגילה צגילוי השער לא חיישין דליכא
 הרהור ע"כ. וכן הסכים צעל המרדכי והרא"ש

ז"ל והכל כפי המנהגות והמקומות. וכח
 הרש"א ז"ל צדדיו צרכות זה לשונו והא
 דאמר רבי יצחק טפח צאשה ערוה ואוקימנא
 צאשתו לק"ש פי' הרש"א ד"ל דאיפשר במקום
 לנוע שבה ועלה קאחי רב הסדא למימר דשוק
 מקום לנוע וערוה הוא אפי' לגבי צעלה אף
 על פי שאינו מקום לנוע צאיש. אבל פניה ידיה
 ורגליה וקול דברה שאינו זמר ושערה חוץ למתה
 שאינו מחכסה אין חוששין להם מפני שהוא
 רגיל בהם ולא עריד וצאשה אחרת אסור
 להסתכל אפילו צאלצב קטנה וצעירה ע"כ.
 וכן נמי כתב צעל אורחות חיים אבל פניה ידיה
 ורגליה ושערה מחוץ למתה שאינו מחכסה
 אין חוששין להם מפני שהוא רגיל בהן. וכן
 שמעתי שכתב צעל המחכס ואין זה לריך
 לפנים ולדברי כולם אין צו' ל' איסור כלל
 אדרבה שהתירוהו בפירוש ואפילו לק"ש והעידו
 שנהגו לגלותו וצידדי כי כן היו נוהגות צנות
 ישראל צימיו חכמי המשנה והתלמוד ז"ל ואיפשר
 דאפילו צעודן על אדמתן צזמן שצית המקדש
 קיים בדאיתא צהדיא צפרק חזקת הצתים
 דאמרינן התם עושה אשה כל תכשיט וצשיירת
 דבר מועט. מאי היא רב אמר צת לדעא שני
 אס' אשכחך ירושלם וגומ' ופירש צעל הערוך
 ז"ל דכתיב צתצות כשהאשה קולעת שערה
 משיירת ממנו דבר מועט צין אצניה לפדחתה
 כנגד לדעתה ומציאה סיד ערוף כשהוא חצו
 ועסה אותו שער ואינה קולעת אותו אלא
 מטילה כנגד פניה זה עושה צת עניים. אבל
 עשירה שורקתו צצשמים וצשמן עוצ כדי שיחצרו
 שערות זו צזו ולא תהיה כאלות ויתפו ע"כ.
 וזה המנהג צעלמו הוא מנהג הנשים היום
 שהאשה קולעת כל שערה ומשיירת שער הצדעים
 יורד על פניה והוא הנקרא צלשון חכמים צת
 צידעא כמו שנתצאר ונוהגות גם כן לשרוק אותו
 צצשמים וצמן העוב כעשירות של אותו הצמן
 אף על גב' דלא חצי למיעבד הכי זכר לחרבן
 הצית כדאיתא התם. וכל מה שתמלא צספר
 הזוכר מקפיד על גלוי שער האשה איפשר
 דצשער שדרכה לכסותו משתעי דצגמר' סתמא
 נמי קאמר ואמרינן דלא איתמר אלא צמה

שדרכה לכסות ולק"ש. ואם יש דבר אחר אן
 אלתלמודא ואמנהגא סמכין. וצואו ונלוות על
 אלו האוסרים אותו שער לאשה צתוך ציתה
 מההיא דשער צאשה ערוה צצלי דעת צאי
 זה שער אמרו ולמאי הילכתא איתמ' צגמ'
 ואלא מעתה לפי דרכם שער צצות עיניה נמי
 היה להם לאסור דשער קרייה רחמנא נמי
 דכתיב יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו
 ואת צצות עיניו וגומ' וכל שכן פניה ידיה
 ורגליה דהוה לכו נמי למיסרן ומאי שנא אותו
 שער ואי משום דדרכן להיות מגולין האי נמי
 דרכו להיות מגולה. ואי לא איירו אלא צאשת
 איש וצמסתכל ומתכוין ליהנות אעו צאשת איש
 וצרשיעי עסקין וצצירור אמרו זכרוננו לצרכה
 דאפלו צאלצב קטנה אסור להסתכל ואפילו
 צצגדי צצטוין שלה נמי אסור וכל שכן צשערה
 דת"ר וגשמרת מכל דבר רע שלא יסתכל אדם
 צאשה נאה ואפילו פנויה צאשת איש ואפילו
 מכוערת. ולא צצגדי צצב של אשה וכו' ואמר
 רב יהודה אמר שמואל ואפי' שטוין ומונחין
 על גבי הכותל. אמר רב פפא וצמכיר את
 צעליהן אלא שדברי אלו צעלין הם דלית צהו
 מששא כלל. וכמה לא חלי ולא מרגיש האי צצרה
 דקאמר לה להאי מילתא דכיון שנהגו לגלותו
 מימי עולם ומשנים קדמוניות צרוצ תפלות
 הגולה שתחת יד ישמעאל ואין צידו למחות
 איך עלה צלצו לאוסרו ואף אס' היה אסור
 דאפילו צאיסורא דאוריתא אמרינן הנה להם
 לישראל מועצ' שיהו שוגגין ואל יכו מצידין
 כדאסיקנ' צצילה פרק המציא. וכדאיתא שם
 צהלכות רי"ף זכרוננו לצרכה. ואף על גב'
 דצצצת ריש פרק שואל צכולבו נוסחי דווקני
 אוקימנא דצדרבנן אמרינן הנה להם לישראל
 וכו' וצדאוריתא אין מניחין וקשו תרויבו אהדדי
 כצ' אמרו רב' תינו ז"ל דההיא דפרק המציא
 דמסקי' דאפילו צדאוריתא שצקי' להו דוקא
 צמידי שהוא דבר תורה מהלכה למשה או
 מדרשא ואיסורו אינו צרור וניכר שהוא
 מדאורית' דהא מאי דאיתא התם דאוריתא היינו
 תוספת יוס' הכפורים דילפינן לה מערב עד
 ערב תשצחו צצתכס ואין לו צמן קצוע וניכר

לאיסורו וכשכן אוכלין ושותין הם סבורים שדיין לא קדש היום אבל בשאר איסורין הניכרים כגון חלב ודם ושבת וגזל וכיוצא בזה לא אמרינן הנה להם לישראל והשתא אם צדאוריתא וצדצנן אמרינן הנה להם כל שכן צדצנן המותר שנהגו בו היתר שכל המוכיחין בזה לא צדעת ידצנן וגמלא מכשילן ח"ו ועתיד ליתן את הדין. ואלמלא דמסתפינא הוה אמינא דאפילו אותן הגשים שצאו מגורשות מארצות הערלים שהיו נוהגות לכסותו כשהיו שם אין להזכירן שלא לגלותו כיון שקצצו דירתן צכאן ואין לומר בזה דעתן לשוץ לארעם. וצדדיא אמרינן בחולין כי סליק רבי זירא לארץ ישראל אכל מוגרמתא דרצ ושמואל. פירוש רצ ושמואל היו אוסרין צצצל משפוי כוצע ולמטה ואף על פי שנשאר מטבעת גדולה מלא החוט על פני רוצה. ורבי זירא כשהלך לארץ ישראל אכל מה שהיו אוסרין רצ ושמואל צצצל. ואקשינן ויכי עזיד הכי וזה חנן נותנין עליו חומרי מקום שילא משם. ומתרינן רבי זירא אין דעתו לחזור לצצל ומתוך כך לא חשש למנהגם. ומתניתין דקתני נותנין עליו חומרי מקום שילא משם צשדעתו לחזור למקומו וכן הסכימו המפרשים ז"ל. וגדולה מזאת כתב הרא"ש ז"ל בפסקיו דאפילו שהולך ממקום שמחמירין למקום שמקילין ואפילו דעתו לחזור יש לו לנהוג כקולי המקום שהלך לשם ואל יחמיר כמנהג מקומו מפני המחלוקת צדצנן שיש בו שנוי מנהג ע"כ. וכל שכן צאלו הגשים דליכא למימ' צבו דעתן לשוץ לארעם כמו שכתבנו וכל שכן דאפי' צארנן לא היו מכסות אותו משום איסור אלא שלא היה מנהג ארנן לגלותו דאפילו רוצ הגויות לא היו נוהגות לגלותו. הילכך אפי' לאותן שהיו נוהגות לכסותו צארנן ראוי להניחן לנהוג כמנהג הארץ אשר גרו בה. ומעשה אמותן הקדושות צידיכן כמו שהוכחנו מהביא דפרק חזקת הבתים דלעיל וצכמה ובמה דצרים הקילו רבותינו ז"ל כדי שלא תתגנה האשה על צעלה. ואין לורך צאורך. נאם המעוטף צאצבתך ולפרידתך קירות לצו מקרקר.

משה נ' אל אשקר. ב"ד.

לו תונום שאלה ראובן יהצ עיסקא לשמעון על מנת שיהא שני שלישי הריוח לראובן והשליש לשמעון. או שהתנו שיעול שמעון רציע הריוח ויעול ראובן השאר ושמעון לא קבל על עצמו שום אחריות כלל ונאצד הממון אם חייב שמעון צאונסי חלקו או אינו חייב כיון שלא קבל עליו אחריות ואם יהיה חייב כמה הוא מן הדין שיפרע. ואם יש צדין זה הפרש צין נאצד כל הממון לנאצד מקצתו. יורנו במורכ שורת הדין ושכרו כפול:

תשובה ודאי דאף על גב דשמעון לא קבל עליו שום הפסד מכל מקום נתחייב צאונסי אותו חלק שהיה לו הריוח צו ולא שנה קבל עליו אחריות או לא קבל כדגרסינן בפרק המקצל אמרי נהרדעי האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון וכו' כלומר דסתם עיסקא פלגא דידה אית ליה תורת מלוה ואחריותו על המקצל. ופלגא דידה פקדון ואחריותו על הנותן. והוא הדין גמי אם התנו שיעול המקצל שלישי הריוח או הרציע דהוי עליה אותו שלישי או אותו רציע מלוה וחייב צאונסיו והשאר פקדון מיכו ה"מ היכא דפסק למקצל שכח דתקינן ליה רצנן צצלאו הכי הוי רצית הוואל ולא טרח מקצל צהכוא פקדון אלא משום דיהב ליה אותו חלק דאיתיה מלוה גציה ואי לא הכי לא הוה טרח ויהיב ליה וגמלא מתעסק צחלקו של נותן שהוא פקדון צצציל המחנות מעות המלוה והוי רצית והכי איתא צבדיא צהביא מתניתין דפרק איזבו נשך דתנן התם אין מושיצין חנווני למחלית שכר ולא יתן מעות ליקח בזה פירות למחלית שכר אלא אם כן נותן לו שכרו כפועל וכו' ואמרינן עלה צגמרא חנא כפועל צטל ואמר צציי כפועל צטל של אותה מלאכה וכו' כדאיתא התם. ועממא דמילתא משום רצית כדצרינא הילכך תקינו ליתן לו שכרו כפועל צטל וכגון דלית לי' למקצל עיסקא אחרני' אלא הדין עיסקא צלחוד. אבל מאן דאית ליה עיסקא אחרניא ולא קא מצטל ליה מיני לא צעי צאגריה כולי האי אלא אפילו דינר חד שפסק לו על כל העסק שפיר דמי. וכדאמרינן התם אמר רב מותר שלישי צשכרך וכו' אלא